

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FŐFISZKOLA ÉS 48-AS PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE

Előfizetési helyben, házhoz hordva:
Egész évre . 12.- kor. Negyedévre . 3.- kor.
Félévre . . . 6.- kor. Egy óra . . . 1.- kor.
Egyes szám ára 4 fillér.

Felölős szerkesztő:
SIMON ISTVÁN.

Lapkiadó:
HOROVITZ ZSIGMOND.

Előfizetési ár vidékre, postán küldve:
Egész évre . 18.- kor. Negyedévre . . 4.50 kor.
Félévre . . . 9.- kor. Egy óra . . . 1.50 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Darabos-utca 7. sz. a. — Telefon 412. szám.

Andrássy és Tisza.

A mai politikai helyzetet legjobban jellemzi az a csatározás, melyet gróf Andrássy Gyula a koalíciós kormány volt belügyminisztere és Tisza István gróf folytatnak egymással. A véderő-javaslatok felett vitatkoznak. Az egyik is hatvanhetes politikus, a másik is.

Andrássy gróf lelkében azonban megszólalt az élő lelkiösmeret hangja s bár unos-unta fíveget emel „*dicsőségesen uralkodó királya*“ előtt, most a kardjára csap s kijelenti egész ápertén, hogy azokat a terheket, amelyeket az osztrák hadvezetőség a magyar nép nyakába akar akasztani csak akkor szavazza meg, ha katonai téren megnyilatkozott nemzeti követeléseknek eleget tesznek előbb s ha magyar szellemet visznek bele a közös hadsereg magyarországi részébe.

Hogy milyen perfid eszközökkel dolgozik a jelenlegi kormánypárt, bizonyítja az a körülmény, hogy Andrássyt minden-módon igyekeztek megakadályozni abban, hogy ismeretes nagy beszédét elmondhassa. És még elég szemérmetlenek voltak azt híresztelni, hogy Andrássy azért nem akar beszélni, mem elítéli az ellenzéki obstrukciót.

Andrássy mégis beszélt. Hiába po-

litikai ellenfelünk, hiába választanak el bennünket más közjogi kérdésekben ellegtetés elveink, el kell ösmerni, hogy Andrássy a katonai kérdésekben helyes álláspontra helyezkedik.

Pártja, amely cserben hagyta s igyekezett még a legutóbbi választások előtt behajózni a mungópárt biztos réveibe, pontra hallgathatta, hogy volt vezérük nem tagadta meg magát s bátran sikra szállt elvei mellett.

De legjobban bántotta a dolog Tisza István grófot. Hogyne. Egy hatvanhetes magyar főúr a közös hadsereg mai szervezete ellen mer beszélni s nem alázódik meg szolgálilag mint ő, a császári akarat előtt, bár a királynak leglojalisabb alattvalója is.

Tisza István gróf tehetetlen dühében azután legutóbbi beszédében neki ront Andrássy Gyula grófnak, aki ellenkező véleményen mer lenni, mint ő s az a felfogása, hogy rekompenzációk nélkül nem szabad az országnak a sok száz milliót megszavazni a hadügyi költségekre.

Andrássy Gyula Töketeresbesről pompás episztolában válaszol most Tisza István grófnak. Tagadhatatlanul finom éllel, metszően logikus ridegséggel döntse meg Tisza érveit.

Tisza a sötét háttérnek marad, a mely előtt teljes világitásban domborodik ki a hatvanhetes Andrássy Gyula gróf alakja.

Ime az idők jele.

A hatvanhetes politika csődjét hirdeti már Andrássy Gyula is, ugyanazon igék erejének adva szárnyakat, amelyeket a Justh-párt hirdet.

Kell-e ennél erősebb bizonyíték arra, hogy a parlament egyetlen önzetlen és igaz ellenzéki pártjának van igaza csak.

Hát nem szavaznak?

A t. Házból.

A mai forró, technikai napra nem kevesebb, mint hét interpelláció sorakozik. Kettő már napirenden volt, öt újabbat pedig — hogy a kormánypárt el ne unja magát — ma kértek. Ugyancsak ma jelentette be Ráth Endre képviselő, hogy interpellálni akar a Kovald-halálgyár ügyében, az elnök az engedélyt megadta. de az interpellációkra csak fél kettőkor kerülhet a sor, addig szavaznak, szavaznak robotban, hogy a munkából le dolgozhassanak annyit amennyit szép szorgalmasan ledolgozhatnak.

Feltűnt ma a Házban, hogy Perczel Dezső és Khuen hosszasan tanácskozott. A kormánypárton mindjárt azt a hírt portálták.

Bajazzó regény.

Irta: ZÉTA.

A cirkuszigazgató széthordatta a hirdetések a visszavonhatatlanul utolsó előadásra. A kávéház örökké mosolygó, teli képű főpincére oda akasztotta a színes, tarka plakátot a tiszték asztala felé, egyenesen a Domby Kázmér fogására.

Domby Kázmérról ugyanis nemcsak a főpincér, de az utolsó pikoló pinczér-fiu is tudta, hogy a szép miss Eleonórának csapja a szelét. Miss Eleonóra volt a cirkusztrupp favoritja. Miss Eleonóráért nem tanultak a pelyhes állu tanulók az iskolában, ő érte sikkasztott a városi pénztárnok, miss Eleonóra miatt hagyta faképnél a fiatal főorvos felesége az urát és sok minden egyébek megtörténte szoros összefüggésben állott a miss Eleonóra tüzes fekete szép szemével, — molette idomaival.

Domby Kázmér, mint rideg datonanevelés egyik erényét hozta ki magával a kadét iskolából: az üres, léha szívet. Aféle katonaszívet, amely nem keresi a szerelemben az állhatatoságot, hanem csak a könnyű, olcsó diadalokat hajszolja.

Domby Kázmér i sőt kereste a szerelmet cirkusz, orpheum, balott-dívák közt, a kávéház tükrös levegőjében.

Miss Eleonóra a legfeltünőbb tagja volt az előkelőséget szenvedő cirkusz-társaságnak.

Közönséges, mindennapi, talán egy kissé érett szépség volt, akire ügyet se vetnének az emberek, és köztük Domby Kázmér, ha véletlenül nem a cirkusz porondján kergetné a szegény artisták olcsó, kétértékű babérait.

Tulajdonképen, mint lovamő került a hír szárnyára, de tekintettel arra, hogy az előadások műsorában épen oly kevés szám jutott a lovar-mutatványoknak, mint a milyen kevés idő mitott ló ette a szénát a piszkos fehér keztyűs pecsétes frakkos igazgató istállójában.

Miss Eleonóra kénytelen volt kis kacsóival néha napján felkapaszkodni a gyűrűhintára is, ahol vakmerő mutatványaival nem egyszer isragadta tapsra a lobbanékony szívű fiatal ságot.

Dombynak a leánnyal való viszonya köztudomású lett. Már beszéltek arról is, hogy miss Eleonóra nem is követi tovább a cirkusztársaságot, hanem továbbra is, a kis várost boldogítja, Domby Kázmér bőkezűségéből.

Akadnak olyanok is, akik azt rebesgették, hogy talán el i sveszi, bucsut mondva a fényes ragyogó katonaeletnek.

Voltak, akik irigyelték Domby Kázmért, voltak, akik sajnálták.

Domby pedig voltaképen egyikre sem volt érdemes, sem az irigylésre, sem a sajnálkozásra.

Egy elvirult szépséget varrt a nyakára egy időre. Ha majd eljön az ideje, tudta jól előre, hogy rázza le onnan.

II.

Rut volt. Rut volt mint az irigység. Nem az a nők előtt érdeke srutság tükröződött le az arcáról, hanem az ijesztő, visszataszító rut-ság. Rut volt és éhes volt. Éhes volt a szíve a szerelemre, mint a vér medvéé az ember húsra. Először volt igazán szerelmes életében. Szerelmes szíve viszont szerelmért sóvárgott, szinte betegé tette a rut férfit.

Nem tisztán érzéki vágy hajtotta a fejébe

a vért. Elkérgesedett szívét valami nemes sóvárgás fogva tartotta.

Egész életében nem emlékezett rá, hogy szerette volna valaki. Hogy önzetlenül közeledett volna hozzá egy nő. Őt csak pénzéért szerették, csak azért, mert a léha szerelmért megfizetett. De mindig érezte, hogy azok az asszonyok megremegnek az undortól a karjai közt oh! arra nagyon jól visszatudott emlékezni. De eddig nem bántotta az emberek ellenszenvé. Mit bánta ő, ha undorral vetették is magukat a karjai közé.

Hanem most valami más vágy najtotta szerelemre a magába zárkózott embert.

Önzetlen viszont szerelemre áhitozott, aki nek nemcsak a testét, hanem a lelkét is bírni karta volna.

Szerelmes volt a szép Eleonórába, akivel együtt kergette éveken keresztül a szerencsét a cirkuszporondon.

A rut, ellenszenves ember hatalmas erjét, mint légtornász juttatta érvényre miss Eleonóra mellett.

A cirkusz-társaság, melynek amolyan megvetett tagja volt a rut ember, tudott a dologról, de Eleonóráat kivéve nem mert senki sem a szemébe kacagni azért.

Miss Eleonórától türte el csupán a szívét mélyen sértő éleket, a többiek csak a háta-megett mulattak rajta, ha Eleonórának egyik

Miss Eleonóra pedig valósággal gyönyört másik tulhajtott, dévaj tréfájáról értesültek.

talált abban, hogy a rut ember tréfái célpontjaul használja fel. Ép oly vakmerő tréfákat üzött a rut emberrel, mint amilyen vakmerőnek találta annak iránta érzett szerelmét.

hogy nem lesz nyári vakáció, szó sincs az ülések elnaoplásáról.

Hát nem lesz vakáció. A kormánypárt akarata és az ellenzék volt az, amely a szabadság kúváásával nem engedte magát levenni a lábáról. Jellemző azonban, hogy a teljesen el-lankadt kormánypártot már ilyen nekibuzdulással kell felvillanyozni, hogy a nyári szabadság vesztén el ne ríjja magát.

Berzeviczy Albert tíz órakor nyitja meg az ülést.

A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után

Elnök jelenti, hogy Kovácsy Kálmán, Pozsgay Miklós, Egrý Béla, Barcsay Andor, és Bikády Antal képviselők szabadságot kérnek.

Beck Lajos kéri, hogy az egyes kérelmekre külön-külön tegye fel a kérdést.

Elnök jelenti, hogy husznál több képviselő névszerinti szavazást kér. Ennek elrendelése előtt azonban meg akar győződni arról, hogy a névszerinti szavazást kérő aláírók jelen vannak-e?

Lovász Márton jegyző felolvassa a kérvényt aláíró képviselők neveit, Pozsgay Miklós azonban nincs jelen. (Zaj a jobboldalon.)

Farkas Pál: A könyvtárban van! (Derültség jobbról.)

E közben belép a terembe Pozsgay, akit a baloldal nagy ovációval fogad.

A kérvényt aláírók neveinek felolvasása után elnök megállapítja, hogy az aláírók közül 36-an vannak jelen. (Balról nagy eljenzés.)

Elnök elrendeli a névszerinti szavazást Kovácsy Kálmán szabadságjáró iránti kérelme felett.

Öt perc szünet után megtörténik a névszerinti szavazás, mely szerint a Ház 92 szó többséggel megtagadta a kérelmet.

Pozsgay Miklós kérelmét szintén megtagadta a Ház többsége.

Egrý Béla és Barcsay Andor kérelme felett holnap határoz a Ház névszerinti szavazással.

Az elnöki széklet időközben Návay Lajos alelnök foglalta el.

Következett a névszerinti szavazás Bikády Antal kérelme felett.

A Ház ezen kérelem teljesítését is megtagadta.

A beérkezett kérvények és irományok bemutatása után elnök jelenti, hogy dr Ráth En-

dre képviselő sürgős interpellációt jegyzett be a Kovald-féle sajnálatos katasztrófa tárgyában. Javasolja, hogy a Ház háromnegyed két óra-kor térjen át az interpellációkra.

Napirend szerint következik a névszerinti szavazás Vertán Endre szabadságkérése tárgyában.

Öt perc szünet után megtörténik a névszerinti szavazás, amely szerint a Ház óriási többséggel ezen kérelmet sem tartotta teljesíthetőnek.

A debreceni egyetem.

A debreceni egyetem államsegélyvel vagy jobban mondva a m. kir. állami tudományegyetem Debreczenben helybeli segítséggel egyhamar nem fog megvalósulni. Pedig már egyik irányadó doktorprofesszorunk készülni is kezdett az ünnepies megnyitáshoz elmondandó beszédére.

Hogy miért nem lesz egyhamar egyetem Debreczenben, annak a sok mindenféle hájjal megkent s immár vonagló Kluen-kormány az oka. Nem azért pedig, mert meg fog bukni, hanem azért, mert egyetemet állítani sem Debreczenben, sem másutt nem is akart.

A sok hűhöt, állítólagos tanulmányozást, biztatgatást csak azért rendezte, hogy a nagyobb városok intelligenciáját maga iránt legközelebb. Tette pedig ezt is a véderőjavaslatok törvénygyé emelése céljából.

Tudta jól, hogy ennek a szörnyjavaslatnak a keresztülhajtása sok akadályba fog ütközni, nem alaptalanul számított arra, hogy a magyar közvélemény ellene zudul, azt is jól tudta, hogy a hazafias mozgalmak a nagy városokból indulnak ki. Hogy tehát ezeknek a mozgalmaknak az erejét tompítsa, esetleg elvegye, úgy okoskodott, hogy a jelentősebb városokban ravasz fondorlattal felkelti a reményt arra nézve, hogy egyetemet kapnak. Hiszen nem is egy, hanem három egyetemet ígért

be, csak azért, hogy minél több várost izgasson ez a kérdés. A cél az volt ezzel, hogy ha majd elkövetkeznek a «nem szeretem» napok, majd mikor jönnének a municipiumok tiltakozó határozatai, feliratai, a reszisztálások, tüntetések, népgyűlések s több efféle nem kedves dolgok, az egyes városok irányadó fériai azzfal nyomják el mindezeket, hogy az egyetem dolgát előtérbe állítva, hallgatásra bírják a mozgó-lódokat.

Szépen kieszt és igen ravasz terv volt ez, bár mindjárt gyanus volt épen a három egyetem beigérése miatt, mert hiszen ez a mindent a katonai moloch szájába tömő kormány nemhogy három egyetemre, de három népiskolára is sajnálja a pénzt.

Láng Lajost, a III. kerület kényszer vok-sainak a képviselőjét szörnyen körülvették és faggatták az ő naiv párthivei itt időzése alkalmával, hogy valljon szint a debreczeni egyetem kérdésében. Nagyon szoruhatótt a kegyelmes ur, mert alig tudott egy ibis redibis-féle orákulomot kivágni, melyet aztán még azzal a hathatós érveléssel garnirozott, hogy a debreczeni telkek árának horribilis emelkedéséből, ha úgy tetszik, a debreczeni egyetem létesülése következethetnek.

Pedig ő maga is olyan jól tudta, mint mi, hogy azoknak az áremelkedéseknek semmi iiközük az egyetemhez. De hát egy falnak szorított exellenciástól elég ügyes volt ez a móka.

De még ha új egyetemeket akarana is felállítani a kormány, aminthogy nem akar, Debreczen akkor sem kapna belőle semmi szín alatt.

Mert ne felejtjük el, hogy Kovács Gusztit még nem olyan régen döngöttük el. Bécsben ezt egyáltalában nem felejtik el, annyira nem, hogy még a katonabandát sem hozzák vissza Bródból, a háziereket meg pláne végképp el akarják vinni. Ez mind ama híres-nevezetes Gusztit van. No majd nekünk Bécs egyetemet, csak azt lessük! Mert sajnos, Bécs nélkül ez sem megy.

Különben pedig a kormány a vesztét érzi, mert már nem is igen mókázik az egyetemmel. A kultuszminiszter dr Balthazar Dezső püspököt és gróf Degenfeld József főgondnokot, kik ebben a kérdésben akartak vele tárgyalni, nem is fogadta. Mert beteg a gyermeke! És még betegebb a bársonyszéke. Már tudják ő kegyelmességeik, hogy az utilapunak talpuk alá való mkötése nagyon rövid idő kérdése. Eszerint nincs többé egyetem szóvirágban sem. Fuccs!

És miután fuccs, gondolkozzunk egy kissé fölötte, hogy ha lett volna az egyetemből valami hát hogyan is lett volna.

Az az egy tisztán áll előttünk, hogy a város, az egyház és a tisztántuli egyházkerület valószínűs pénzüsszeget és rengeteg vagyont kínáltak fel az egyetemért, de arról nincs tudomásunk, hogy valami erkölcsi ellenértéket követeltek volna. Pedig ha valaha, talán jobb napokat látunk és komolyan lehet számítani a debreczeni egyetem létesülésére, nagyon is meg kell fontolnunk, hogy mit, miért és kinek adunk. Kényre-kegyre nem adhatjuk át sem a pénzüssket, sem a nagy multtal bíró főiskolánkat. — Mert hej, nincs igazi erős, magyar nemzeti állam! Hiszen ha volna, akkor minden gondolkodás nélkül átadhatnánk mindent, de így az adományainkat csak erős kikötésekkel bocsássuk át. Minkenekelőtt azt iktassuk a szerződésbe, hogy csak addig adunk mindent, míg a magyar alkotmány fennáll, azon tul visszajön minden a tulajdonunkba és rendelkezésünk alá.

Mert nehogy osztrák ugatás verje fel valaha a mi szentelt berkeinket!

Simon István.

A rut ember pedig szólanul türte, a tréfákat, még örömmel tette magát neveltségessé, látva, hogy miss Eleonórának kedve telik benne

Hüségese kutyája volt a szép leánynak, akit úgy idomíthatott, amint épen kedve tartotta.

Hanem egyszer a hüségese kutya megneszelt valamit. Valamit, amiről beszéltek az egész városban. Szívet-tépő fájdalom marcangolta a lelkét, mikor megtudta, hogy miss Eleonóra elfogadta Dombó Kázmér udvarlását.

Kevesebbet tréfált a rut emberrel a leány, vagy épen nem voltak már tréfái számára.

A rut ember pedig zárkózottabb lett, mindenki észrevehette rajta.

— A kutyának foga van, a kutya harap. ezt ki felejtette Eleonóra a játékból.

Az egyre darabosabbá, durvábbá való rut ember későn vette észre, hogy miss Eleonóra szereti Dombó Kázmért, s ez volt a szerencse. Vigasztalta magát azzal, hogy nem sokára elhagyják a várost s akkor újra úgy lesz a mint volt, újra többet fog foglalkozni vele a szép leány, újra ő lesz tréfáinak céltáblája.

Oh, hogy várta az elindulá sidejét.

Az elindulás előtti napon azután valami kősa hirt hallott. Erre a hirre még jobban eltorzult az arca s ökölbe szoritotta kezét!

— A kutya megmutogatja a foga-fehéret, ha úgy történne a dolog, — mormogta magába III.

A bucsueloadás nagy ünnepélyességgel vette kezdetét. A ponyva-szál-fákat zöld-galyakkal diszítették fel a leányok s mindenikre egy-egy kampiont akasztottak.

Az igazgató kitisztatta a frakkját s fehér keztyűt húzott fel...

A műsorban mindjárt a legelején volt kitűzve a Miss Eleonóra vakmerő mutatványai. A beavatottak tudták, hogy jó időre utoljára csinálja végig azt. Dombó Kázmér ott ült a tiszték közt az első sorban.

Már előbb elintézték a dolgot a leánynyal s az igazgatóval, aki buccás kárpótlásban részesült Dombóttól miss Eleonóra elvesztésért.

A szereplő leányok, jegyszédő asszonyok ma jobban kiöltözökdtek, mint rendszeren, számítva a nagy számu közönségre.

Minkenti izgatott volt az öltözökben, csak a rut ember nem látszott izgatottnak. Mogorván készült az előadásra.

Mire miss Eleonóra benyitott hozzá, már készen volt. Ott ült asztala előtt merően maga elé bámulva.

Dévajkodva ütött a leány vállára: — Menjünk Lojzi, csináljuk el utoljára, —

mandta s belecsipett a karjába.

A rut ember pedig csak ült, fejét mellére horgasztva, csak a csengettyű szavára jiedt fel: — Menjünk, — mondta különö shangsulgozással.

IV.

Ami ezután történt, arról iszonyattal beszélnek a kis városban most is.

Zugó tapsvihar, virágözön közt siklott föl a kifeszített kötélen miss Eleonóra a rut emberrel. Lélegzetét visszatartva várta a közönség a tornamutatványok legvakmerőbbjét, mikor miss Eleonóra leereszkedve, egyetlen ujjával kapaszkodik bele a rut ember kis ujjába.

Ekkor azután valami váratlan dolog történt. A rut ember nagy erőfeszítéssel meghimbálta a hintát s a következő pillanatban elhajította magától a leányt, ki a mentőhálón kívül esett a porondra... Még ideje sem volt a közönségnek a rémületből felocsudni, mikor a rut ember utánna hajította magát s lezuhant a leány mellé közvetlen közelébe...

Csak annyi ereje volt még a tagbaszkadt embernek, hogy szomjas ajkát odatapasztotta az élettelenül fekvő leány véres ajkára...

Amerikaiak gr. Degenfeld Józsefnek

Üdvözet a messze idegenből.

Gróf Degenfeld József vére össze van forrva a magyar protestántizmussal. Ismerik őt nem csak Magyarországon, de az új világban is.

És az Amerikában élő református magyarok hálás szívvel vannak eltelve azzal a nagy és lelkiismeretes munkássággal szemben, amelyet gróf Degenfeld József, a tiszántúli ref. egyházkerület főgondnoka és a konvent világi elnöke, a protestáns vallás érdekében kifejt.

Hogy mennyire tisztelik és nagyrabecsülik Amerikában Degenfeld József grófit, bizonyítja az a körülmény, hogy a magyarországi ref. egyház amerikai keleti egyházmezejének Newyorkban tartott közgyűlésén, Kuthy Zoltán esperes jelentésében kiemeli a nemes gróf nagyságát s így emlékezik meg róla:

Üdvözet báró Bánffy Dezső szellemi örökösének, gróf Degenfeld Józsefnek, a konvent világi elnökének, ki saját kezével írta azt a történelmet, mely egyházmezejünkben lefolyt. Mert egyházmezejünkben az alpvető munkát gróf Degenfeld József végezte. Felhívó szavára én is azonnal mellé álltam, mint katona s attól kezdve mindaddig sem kérelem, sem ijesztgetés, sem fenyegetés egy pillanatra sem tudtak eltántorítani az általa képviselt nemzeti és egyházi szent ügytől. Mintha csak ma történné, oly élénken emlékszem az első egyházmezei közgyűlésünkre, amikor gróf Degenfeld a hat egyházmezejéből alakult kicsiny egyházmezejét az evangéliumi mustármaghoz hasonlította. A mustármag hasonlat a legszebben bevált Degenfeld gróf hasonlatán, mert az ma már terebélyes fává növekedett s a huszonkét anyahitközséget számláló keleti és nyugoti egyházmezejék évről-évre növelik azt. A mi egyházmezejünk, a keleti egyházmezeje képezi a törzskört, a gerincét a magyarországi református egyház amerikai aciójának; mert ez az egyházmezeje szivta fel magába lassanként és egyenként a nyugoti egyházakat is, míg nem aztán ez esztendő elején testvéri szívvvel elbocsátotta őket egy új alakulásba, a nyugoti egyházmezejébe. Mikor tehát a keleti egyházmezeje, mint ilyen, az első közgyűlését üli, nem ismerem kedvesebb kötelességet, mint a tisztelet legmélyebb érzésével üdvözlölni gróf Degenfeld Józsefet. Ő vetette el a mustármagot. Báró Bánffy Dezső pedig terebélyes fává növesztette. A mi mostani vezérünknek, gróf Degenfeld Józsefnek adjon a jó Isten sok esztendőt, hogy kormányzása alatt még nagyobbra nőjön és mindig újabb és újabb gyökereket bocsásson ez a terebélyes fa. Nekünk azonban e terebélyes fa árnyékában nem pihennünk, hanem dolgoznunk, szakadatlanul munkálkodnunk kell — nemzetért és az egyházért.

Az egyházmezeje közgyűlése ezzel kimonodta, hogy Degenfeld grófnak jegyzőkönyvi köszönetet fog szavazni s azt kivonatba megküldi Debreczenbe.

**Mindenféle
Nyomtatványokat
olcsón készít
HOROVITZ ZSIGMOND
könyvnyomdája
Darabos-utca 7. sz. a.**

Élet-halálharc a rablóval.

Az új Vitális.

Hajmeresztő rablókaikandban volt része Málnássy József kolozsvári kovácsmesternek és családjának. Málnássy Kolozsváron, a Mozdony-utca 5. szám alatti ház emeleti részében lakik. A lakásba fejezető lépcső éppen Málnássy szobája ajtajához vezet. Itt aludt Málnássy Kádár György kovácssegéddel. A másik szobában Málnássy családja pihent.

A család a legnyugodtabb álmát aludta, mi kor a külső szobában alvó férfiak gyanus zöreire ébredtek fel.

Málnássy és a mellette levő ágyban alvó Kádár egyszerre ébredtek fel, de egymás ébredését mit sem tudtak. A szobában történő dolgok pedig oly félelmes és feszültté tették a hangulatot, hogy a szobában lévő egylőre nem mertek kimozdulni figyelő állásukból. A szoba koromsötétjét valamennyire enyhítette az ablakon beszűrődő s az utcai világnyílásból származó világosság.

Az ágyban lélekzetét visszafojtva fekvő emberek rémülve konstataiták, hogy az asztal körül egy idegen ember mozog. Az éjszakai vendég alakját nem vették ki egész tisztán, s csak hálvány körvonalaírói következtették, hogy hatalmas ember lehet az illető.

Málnássy végre életjelt adott magáról, megmozdult és felült az ágyában.

Az idegen megrezzent erre, hidegvére elhagyta és valami ügyetlen mozdulattal levert az asztalról valami tárgyat.

A tárgy zuhanása zajt csapott s a betörő betörő most már nem érezve magát biztonságban, — menekülésre gondolt. A sötét szobában azonban elvesztette tájékozódó képességet s a lépcső fejaratához nyúló ajtóval ellenkező irányba futott.

Hátborzongató jelenetek következtek.

A betörő neki ment Málnássy ágyának s a nagy lendülettel teljes sullyal keresztül zuhant az ágyon ülő és ugrásra kész Málnássyn.

Málnássy a reá eső testre vilámgyorsan rávetette magát, ez azonban az összes erejét megfeszítve, lerázta magáról a vaskapocsként rákapaszkodó Málnássyt. — Málnássy látva, hogy a harcot fel kell venni végkimerülésig, az ágy mellett levő sulyos faszéket felkapta s a késsel feléje hadonászó aákra sujtott.

A hatalmas csapás súlya alatt az idegen egyjaj kiáltás nélkül összeesett.

Málnássy felugrott ágyából s az asztalhoz akart menni gyertyát gyújtani. Azt hitte ugyanis, hogy a székcsapással harcképtéenné tette a rablót.

Azonban alighogy az asztalt elérte, hallotta, hogy a rabló fejtápaszkodik, s feléje tart. — Isten tudja, hogy milyen iett volna a harc kimenetele, ha Kádár is meg nem emereí magát s fá nem ugrik a késsel támadó rablóra. — Ebben a pillanatban a tusa eredménye elintéződött. A rabló a vére szemben álló tulsulyt kétségbeesett elszántságával s a menekülés minden módját megpróbáló életöztönnel küzdött ellenfeleivel. Egy hang nélkül folyt le a rettenetes küzdelem. Dühös, elfolytott lihegés és zuhanás jelezte a dulakodást.

A rabló késévei megsebezte Málnássy lábát, ez azonban nem vette rögtön észre megsebesülését a harc hevében.

Pár percnyi kétségbeesett küzdelem — a rabló ájuítan esett össze a csatatéren.

A legérdekesebb az egész doligban, hogy

a belső szobában méigen alvó család semmit sem hallott a dulakodásból.

Málnássy és Kádár nem is akarták a családot a most már felesleges ijedelmeknek kitenni, s anélküi, hogy az alvókat felzavarták volna, hoínak látszó embert levonszolták az udvarra.

Az udvaron huliaként feküdt a rabló, testének több részéből a küzdelemben szerzett sebekből patakzott a vér.

Az udvar lámpa viágánál egy paraszt külsejű emberre ismertek a rablóban. Testérőifafatokban lógott a ruha. Málnássyék rövid tanácskozás után, elhatározták, hogy a doligba senkit sem avatnak bele s azonnai értesítik a rendőrséget.

A borzasztó ütésektől összetört ember féledezésérőif nem is álmodoztak és teljes lehetetlenségnek tartották megszökését. Epen ezért bátran otthagyták őrizetlenül s mindketten a vasuti rendőrségre futottak, hogy bejelentsek a történeteket.

A rendőrségtől két rendőr kijött a helyszínére.

Itt azonban a legnagyobb meglepetés várt rájuk.

A rablónak hűthelyét találták, még csak a véres összeszaggatott ruháit, melyet menekülése előtt lehányt magáról.

A nyomozás megindult.

A menekülés irányát a rabló által elhullatott vérnyomok mutatták meg, melyek azonban a bácsi országot mellett elvonuló rétségen megszüntek. Hajnaltájban a lovasrendőrök folytatták a hajszát.

A Bács felőif jövő tejes emberek elmondták, a környéket felkutató rendőröknek, hogy az árkok és bokrok mögött, hiányos öltözetben, veelesen látták bujkálni Balázs Lipót András bácsi lakost.

A nyomozás most ebben az irányban folyik. A csendőrséggel karóitve hajszolja a rendőrség az új Vitális nyomát.

A felesége a tegnap reggei házánaif megjelenő hatóság embereinek azt mondotta, hogy férje még szombat este eltávozott hazuáról s azóta nem jött vissza. Ez a körülmény újabb adat Balázs bünössége meílett.

Vérben gázolt a személyvonat.

Két ember haldoklik, egy sulyosan megsebesült.

A váradielenicei állomáshoz közel, ahol háromtelé ágazik szét az acélsinpár, megdöbentő katasztrófa történt. Két személyvonat adott egymásnak találkozó a sötét éjszakában s mialatt dübörögve rohantak el egymás mellett, teljesen ellenkező irányban, a két hosszú kocsisor között fé holtan vergődött három szerencsétlen munkás ember. A vasuti katasztrófa részleteiről tudósításunk a következő:

A nagyváradi műtrágyagyár részvénytársaság három szorgalmas munkása este fél 9 óra tájban elindult a gyárból hazafelé.

A váradielenicei vasuti állomás mellett vitt el az utjuk s a kanyarodó bizonytalan országot helyett a legrövidebb utat, a nyilegyenes sinpárt választották. A belényesi vasut vágányai között haladtak az állomási épület felé, amikor

szembetalálták magukat egy gyorsan haladó vonattal. Az 545. számú püspök-fürdői személyvonat volt ez, amely 9 óra 43 perckor indult el a váradi vasúti állomásról.

Háromnegyed 9 óra volt éppen, amikor a fürdői vonat a munkások közelébe ért. A három munkás: Lovászy János, Kóczián János és Ádám János gyorsan menekült a vonat elől. Ezen a részen még három sín pár halad egymás mellett. A kolozsvári, a belényesi és egy tolató sín pár.

A megrémült munkások menekülés közben nem gondoltak egy újabb veszedelemre s ahelyett, hogy a tolató sín pár felé tértek volna ki, a kolozsvári sín párra mentek. A zugás-zakolatástól nem vették észre, hogy nemcsak a fürdői vonattól kell rettegniük, hanem az 1710. számú kolozsváritól is.

Egy pillanat múlva a két szembejövő ellentétes irányú vonat összetalkozott. A három szerencsétlen munkást a kolozsvári vonat kidobta a sinek közül, még pedig olyan erővel, hogy a püspökfürdői vonathoz ütődtek.

A rettenetes katasztrófát nem vették észre egyik vonaton sem. A vonatok nem álltak meg egyetlen pillanatra sem, hanem folytattak utjukat, mintha mi sem történt volna.

A 48 éves Lovászy János és az 52 éves Kóczián János irtózatosan összeroncsozva feküdtek a sinek között. Mindkettőjüknek a fejét törte össze a vonat s nem lehetetlen, hogy az esés következtében belső sérüléseket is szenvedtek. Ádám János sérülése már valamivel könnyebb természetű. A fején és a jobb lábán sérült meg elég súlyosan, de a félelmetes perc elmúltával még volt annyi ereje, hogy bevánszorogjon a vasúti állomásra.

Egy régi ujságíró halála.

Tiszti Lajos meghalt.

A magyar vidéki ujságírásnak gyászja van. Aradról érkezik a hír, hogy Tiszti Lajos, a modern magyar zsurnalisztika egyik kiválósága, az Arad és Vidékének hosszú időn át volt szerkesztője ma hetvenhat éves korában meghalt.

Most amikor az új Magyarország kezd kialakulni, egymásután dölnék ki a sajtónak azok az ideális felkészültségű uttorai, akiknek a legtöbb érdemük van abban, hogy lassan bár, de a magyar vidéki városok a Balkánról kultur Európába nőttek.

Mi, akik nap-nap után az ő nyomdokain járva dolgozunk, hűzzük, hogy kik voltak a magyar művelődésnek ezek a titánjai. — Ők neveletlen ujságírók közönséget, s tanították meg becsülni a sajtót s ez a sajtó mindenkiért többet dolgozik, mint a maga munkásaiért. — Megál kezünkben a 3 toll, mikor egy ujságíró nekrológiába ezt a két szót írjuk: hetvenhat év!

Hát lehet ezen az uton is megérni ezt a Hkort? Szegény jó Tisza Lajosnak ez az egy lehetett vigasztalása, hogy láthatta a magyar vidéki sajtó nagyra növést, de talán még ennél is vigasztalóbb lehetett, hogy látta a vidéki városok kultur nívójának emelkedését. Ritka ujságíró aki megéri céljainak megvalósítását. — Az öreg ur megérte és boldog volt, mert abból az ideális, büszke álmu író fajtájából való volt, aki rajongott a felkelés-testet nyűvő mes-

tersegért és hitte, hogy a magyar kultura hatalmas jövője eijön.

Aradon, ahol évtizedeken át dolgozott, közbeesült tekintélyes alakja volt a társadalomnak, különösen pompás humora és sokszor fuilánkos szatirája tette ismerté a nevét.

Tüske Tóni álnév airta szellemes karcolatait s ezek országszerte hírt szereztek a csipős toliának.

Mint publicistának is jeientes sikerei voltak s mint szerkesztő egyike volt kora legszelebbe látó körü embereknek.

Arad városa és a magyar ujságírás egy nagy érdemű leikes harcosát vesztette el benne.

A magándetektiv.

A titkok titka.

Sándor Róza 21 éves igazolványos leány, a Francois-kávéházban megismerkedett egy fiatal emberrel, aki magát Dani Lajos magándetektivnek, a „Globus” világdetektiv-vállalat Nick Carterének adta ki.

Borzasztó sok titkot tudott uriaszszonyokról, urileányokról és a szegény Sándor Rózanak jól esett hallani, hogy vannak asszonyok, leányok, akik sokkal rosszabbak nálánál, mert ő csak magát viszi a vásárra, sem a férj, sem a szülők becsületét.

Addig mesélt Dani Lajos, míg be-mesélte magát Sándor Róza Ó utca 24. szám alatti lakásába, ahonnan amikor elment, nemcsak hogy nem fizetett, hanem elvitt egy 36 korona értékű aranygyűrűt.

Másnap a Francois-kávéházban a leány erőlyes hangon visszakövetelte a gyűrűt. Nem kapta vissza, hanem Dani Lajos adott helyette egy írást:

Kötelezvény.

Alulírott kötelezem magam, a Globus magándetektiv-vállalatnál a titkári állást ha elnyerem, a mi circa e hónap alatt megtörténik, Sándor Rózsit nőül veszem.

Dani Lajos,
magándetektiv.

Budapest, 1911 július hó.

Mint tanuk:

Kellemes Béla,
Pál P. Mihály.

Utóbbiak a Francois-kávéház pincérei. Róza kezdetben megnyugodott, de azután úgy gondolta, többet ér a biztos gyűrű, a bizonytalan házasságnál és a magándetektivet följelentette a főkapitányságon.

Dani Lajost most keresik.

Tisztítsd csak

Globus

Tisztító kivonattal

a világ legjobb femisztifószere

A „hőhullámok”.

Az Amerikából Európába átrándult veszedelem.

Az Amerikából Anglián keresztül hozzánk is átsapott katasztrófális hőség aktuálissá teszi az alábbi, rendkívül szemléltető sorokat, melyek ben egy nagy európai lap vashingtoni levelezője ecseteli a «hőhullám»-ot és pusztításait.

Izzó lávafolyamként ömlik végig a végtele országban a forró hullám. Kanadától Mexikóig ér perzselő heve s az Atlanti tengertől a Csendes Oceánig kiszárad a föld arcúata gyilkos lehetői.

Ember, állat, fa és fü kétségbeesetten — tehetetlenül görnyed és vonaglik; az üveges, megmerevedett szem reménytelenül bámul az acélkék égboítózatra s fáradtan kutatja a tá volságban, hogy nem bukkan-e fei egyetlen, esőt és lehütést ígérő feihőske.

Sehol semmi!

Az egész levegőég fázban ég s szinte megcsendül a rájvetett sugáriadndsák ütődésétől.

A kísértetesen lobogó párákód, mely füstként marja a szemet, behálózza, beburkója az érzékeket, mint a halotti lepedő.

A gyepezöldje betegese usárgára válik; borbarnán hullit a lomblevel, mintha álmos gyer gyermek játékszerét ejtené ki kezéből. A mádnak torkán szárad a dal.

Hintóba és szekérbe fogott lovak hangtalanul ügetnek a lágyra vált és hangját vesztett aszfalton, fejükön óriási száimakalapok és nedves szivacsok, hogy védve legyenek a nap heve elien.

Az állatkerben számalmat keltően ordítanak a nagy macskák, az egy- és többpatások s az ápolók szakadatlan vizsugarakkal öntözik a szegény foglyokat.

A jegesmedvék, rozmarok és fókák vizébe folyton új jégdarabokat keil vetni, hogy el ne pusztuljanak s csupán a majmok érzik magukat jól a tropikus hőségben. Kár, hogy állítólagos utódaik nem örökölték ez érzéketlenséget a hőség irányában.

Az ember borzasztóan szenved ebben az izzó pokolban.

Ezernél többen háltak meg e hét nap alatt a hőségtől, tizszer annyi megőrült, sokan önként véget vetettek gyötrelmeiknek, számtalan a vízbe veszttek, hol menedéket kerestek a hőség elien, mások lebuktak a háztetőkről, az idevezető létrákról, melyeken álomittasan, elpetyhütten a tetőkre törekedtek, hoi valamivel, de csak valamivel élvezhetőbb volt a levegő. A hógutaesetek száma akkora, hogy nyilván táruk lehetetlen.

A tuléők, a munkára kényszerítettek jeges-vizzel és pálmalegyezővel igyekeznek segíteni magukon s aki tudni akarja, hogy mi illik ezekben a napokban, nem kérdezősködi előbb nemes hölgyeknél, hanem ledobbja kabátját. Nem egy magas törvényszék tárgyal — mostanában ingujjban e Connecticutban a népképviselő urak ünnepeiyes határozatban kimondták, hogy a kabátatlan állapot nincs ellentétben a tisztelt Ház méltóságával. Misszouriban azonban csaknem megakadt a törvényhozás munkája, mert az államnyomda hengerei megpuhultak s a törvényjavaslatokat nem lehetett előzőleg kinyomtatni.

Hogy ily körülmények közt maguktól kikellenek a tojások és sült gyümölcs hull a fákról, azon nem keil feltétlenül kacagni — mert igaz.

Mikor és honnan jó a szabadulás — senki sem tudja.

A vashingtoni időjelző-állomás egyelőre vizsgáltni igyekezik a kétségbeesett lakosságot és száz méter magaságban méri a hőmérsékletet — ahol csak 97 fok (Fahrenheit) míg a föld színén 107 fokot mutat a hőmérő. Am a szugesczió ebben az esetben nem segít. Csak a jégárus és a vilamos legyező hozhat pillanatnyi enyhülést, hogy aztán barázdás homiokunkra újra kiüljenek a verejték mogyorónyi cseppjei!

Fráter Loránd és a gyermekrabló avagy a két nótacsináló.

Ez kérem egy nagyon érdekes, de sajátképen tragikus eset, amelynek főszereplői a legszélsőségesebb karriert futották be azóta, hogy az első fejezés megkezdődött.

Ugy volt, hogy egyszer egy huszárkapitány — bizonyos Fráter Loránd nevezetű — unta a háborusdit és felcsapott nótacsinálóknak, sőt népekesnek, és mint mondani szokás meg hódította az egész országot.

Ugyanakkor lent a német Temesváron egy kettős könyvelő — Kiss Ferencnek hívták — szintén megunta a mesterségét és a tartozik követel hejgett a könyviteltan összes szabályainak pontos betartásával népdalokat kezdett költeni és — hogy rövidke legyünk — kidobták az üzletből.

Két nótacsináló voít tehát, Fráter Loránd, aki ezeket énekelt össze istenadta nagy tántumával és Kiss Ferenc, akit éicsaptak az állásából a nótái miatt.

Dicséretére legyen azonban mondva, Fráter Lorándnak, ő cseppet sem nézte le éicsapott szak társát, sőt számtalan levélben buzdította, hogy küldjön hozzá nótákat és ő majd szerez hozzá — zenét.

Telt-múlt az idő és a két nótacsináló sorában újabb változás állott be.

Fráter Loránd — van-e ki ne tudná ezt — elnótázta magának a székeghidi mandátumot, bekerült a hon t. atyjái közé, Kiss Ferencnek ellenben csak a szabadkai ügyészség fogházába sikerült bejutnia.

Fráternek ugyanis a ragyogó talentuma meí lett még egy kis szerencséje is voít a nótáival, Kiss ellenben olyan pech üldözte, folyton nótástól együtt, hogy végül is a gyermekrabló pályára voít kénytelen lépni s április 30-án elrabolta Récei Ede dr szabadkai műliomos kis fiát, akit 300,000 korona váltságdíjért akart csak kiadni.

Ez se sikerült azonban és a jeies nótacsiná lót tartóztattak.

Azzal védekezett, hogy ő egyáltalán nem gyermekrablásban utazott Szabadkára, neki sem mi kőze a Récei gyerekhez, ő Budapestre utazik szerzőtársához, Fráter Loránd országgyűlési képviselőhöz, akitől egy csomó levelet is mutatott föl.

A szabadkai rendőrség ennek dacára rábizonyította Kissre, hogy egy kicsit gyereket akart rabolni és — iecsukta.

Kiss azóta a szabadkai fogház lakója s a félhomályos cellában — hogy ugymondjuk — új melódiák zsongtak ki nótás íelkéből, megint elküvetett egy csomó daít, és elküldte mind Fráter Lorándnak, hogy ha az obstrukciótól ideje volna még hozzá: írjon rájuk kottát.

Fráter Loránd azonban — ez is dicséretére legyen mondva? — már nem igen akarja tartani a barátságot a másik nótacsinálóval és levelet írt a szabadkai fogház feügyelőjének, — hogy akadályozza meg, hogy «poétaielkü» gyermekrabló ne zakássa őt többet nótáival...

Ez a két nótacsináló érdekes, sajátképpen tragikus esete.

UJDONSÁGOK

A 'Debreczen' szerkesztősége és kiadóhivatala Darabos-u. 7. sz. a. Telefon 412.

— **Közigazgatási bejárás.** A helyi vasut vonala mentén a nyugoti-sor melletti kiterőt és a Hordógyár, valamint a Lukács Vilmos-féle telephez iparvágányt létesítenek. A vonalak köz igazgatási bejárása ma délelőtt volt meg, amely után a városházán gyült össze a bizottság, hogy a szokásos formák között felvegye az esetről szóló jegyzőkönyvet. A közigazgatási bejárásnál a vasut és a város kiküldöttei jelentek meg.

— **Jegyzőválasztás.** Tegnap délelőtt folyt le a községi főjegyző-választás Püspökudányban, a vármegye áltai megbízott debreceni központi főszolgabíró Orosz Sándor vezetése aít. Tizenegy pályázó közül kettő került választás alá, a többiek részben nem lettek jeíölve, részben visszaléptek s az erős küzdelem dr Péterffy János püspökudányi segédjegyző és Bartha Ferenc szerepi főjegyző közt volt. Mégis a választott képviselőtestületnek sikerült a régi ismert és nagy-rabecsült dr Péterffy János segédjegyzőt Püspökudány község vezető jegyzőjévé megváiasztani.

— **Kardos Géza és a szurony.** Keliemetlen eset érte tegnap Kardos Géza színművészt, a debreceni színház népszerű és kedvelt tagját. — Kardos Gézat behívták a 39. gyalogezredhez gyakorlatra. A kitünő Kardos tehát munderban végzi a császár és haza iránti kötelességét, a mely ilyen forróságban igen súlyos cselekedet. De hát a reglama eilen még oly népszerű ember se tehet, mint Kardos Géza. Tegnap a 39. gyalogezred gyakorlatozni volt a város határában. A csapatban volt Kardos Géza is. Feltűzött szuronyos puskával ment a gyakorlót s e közben történt, hogy Kardos a saját szuronyával az arcát szurta meg, még pedig oly mélyen, hogy sürgősen orvosi beavatkozásra volt szükség. Kardost a csapatkórházba vitték, ahol a orvosok a szuraskozta sebet kimosztok, és beközték. Egy nagy darab flastrom jeizi mostan Kardos arcán katonáskodásának emlékét. Állapota nem súlyos és nem is életveszélyes. Pár nap múlva már teljesen jól fogja magát érezni.

— **Ujabb temetői tűz.** A Kossuth-utcai temetőben ugy látszik minden napos lesz ezután a tüzeset. Tegnap délután ujra tűz ütött ki a sírok között. Tizenegy óra tájban jelezték a tűzoltóknak a veszedelmet, s egy órai mzunka után sikerült azt lokalizálni.

— **A virtus áldozata.** Megrendítő szerencsétlenség történt Kolozsvárott a Nádas-patak-nál a délutáni fürdés alkalmával. A szerencsétlenségnek valószínűleg egy ember élete esik áldozatul. Tíjorán János jómódu kőművespallér is érezte, hogy itt a kánikula és a boldogító lehülés reményében fürödni ment. Utközben beszélt egy-két ismerősével, hogy jöjjenek fürödni ök is. Elhatározták, hogy Kardosfalván az Angol-kert melletti térségen levetkeznek s a Nádas-patakban megfürödnék. Tíjorán ugyan már évek óta lakik Kardosfalván, de a Nádas-patak-nak ez egyenlőtlen partok melletti mélységét nem ismerte. Mindenáron fejest akart ugrani, noha társai jóakarattal figyelmeztették:

— János, ne bolondozz, hiszen belevágod a fejedet!

— Ne féltsetek ti engem, jól tudok én fejest ugrani, még egy hatvancentis vízben is oly ügyesen tudnék a víz alá bukni, hogy a kezem se érné a homokot. Máskülönb is forró, iszapos az egész talaj.

A többiek nyugodtan vetközni kezdtek és lassan a partról a víz csendes folyásába ereszkedtek. De Tíjorán egy emelkedettebb kőrákásról nagy lendülettel a vízbe vetette magát s a másik pillanatban felszökő vérhullám öntötte el a habokat. Tíjorán az egy méternyi vízben szerencsétlenül a fejére zuhant, egy kiálló hatalmas kőbe verte fejét, homlokát s a koponyán két széles, mély seb látongott. A közelben állók rémülten rohantak a szerencsétlen felé, kit eszméletlenül, súlyos sebekkel elborítva húztak ki

més kocsin a sebészeti klinikára szállítottak. Tíjorán 50 éves, családos ember volt, kit szimpatikus modoráért társai nagyon szerettek. Az orvosok legutóbbi véleménye szerint felépüléséhez kevés a remény.

— **Gyilkosság a tanyán.** Bazsa István 53 éves kiskunhalasi lakost, e hó 22-én délután, Alsószállás-puszta tanyai lakásán Mezei (Szovelinka) István, aki a Horváth István árnevet is használja, meggyilkolta és kirabolta. A gyilkos megszökött, papucsait menekülés közben elvesztette. 31 éves földmives-napszámos.

— **Lopás.** A debreczeni kir. ügyészségnek jelentették Böszörményből, hogy Csujá Lajosné meglopták. Ismeretlen tettes behatolt Csujáné szobájába és a komótból egy 500 koronás talkarékpenztára betétkönyvet vitt el. A tolvaj aligha fogja hasznát venni a lopott jószág-nak, mert a pénzt már letiltotta a rendőrség a banknál.

— **Furfangos ügynökök.** Levelet küldött hozzánk a Tolnai Világlapja, melyben arra kér bennünket, hogy adjuk tudtára olvasóink hatalmas táborának azt, hogy néhány ügynök járja be a vidéket ajtóról-ajtóra könyveket kintáva részletfizetésre. Ezek a részletügynökök, — portékájukon könnyebben tudjanak, — azzái veszik le lábáról a közönséget, hogy így szólnak hozzájuk: «Hiába várják a Tolnai Világlap-lexikonának a megjelenését, mert egy gyűlesen el lett határozva, hogy az nem jelenik meg.» Jóhiszemű emberek természetesen gyanutlanul elhiszik ezt a hazugságot és megrendeik a felkínált művet. Olvasóink hatalmas táborát figyelmeztetjük, hogy az ügynököknek ez a kijelentése «fogás», mert a Tolnai Világ-lexikon lázas munkáival halad előre. Igazi tudós hadsereg dolgozik a szeilemi részen, azonkívül fatesztetkészítők, fényképészek, rajzolók és festők egész gárdája foglalkozik a műnek képes részével. Az első kötet már jövő év december 1-én jelenik meg. A Tolnai Világlapja előfizetői ezt az 500 koronás nagy művet, mely 25 kötetből fog állani, ingyen kapják — Azért mondjuk ingyen, mert akik nem olvasói, vagy előfizetői lapunknak, azok csakis 20 korona boiti árban kapják kötetenként. ellenben az előfizetők egy kötetet pompásan bekötte 3 korona rendkívüli kedvezményes áron fogják megkapni.

Vilmos császár mint alperes.

Az V. kerületi járásbiróság előtt.

Az ötödik kerületi járásbiróságnál, Gelle-tich bíró szobájában nem közönséges elftűnést keltett tegnap, hogy mikor a peres felek neveit kiáltották, mint egyik alperest, II. Vilmos német császárt és porosz királyt hívták. A megjelenetek mosolyogva néztek körül s azt hitték, hogy a neveket kiáltó szolgának jó kedve van és rossz vicceket csinál. Egy keserű alperes meg is jegyezte:

— Nézze meg csak a kapu alatt, hátha ott van öfelsége az árverési hiénák között!

Néhány pillanat múlva kiderült, hogy a német császár öfelsége csakugyan mint alperes szerepel a járásbiróság előtt. Egy Borsche Félix Vilmos nevű volt hannoveri kamarajátékos perelte be nyugdíjért a hannoveri járásbiróság előtt s az ügy ugy került az ötödik kerületi járásbiróságra, hogy itt egy budapesti tanut kellett kiállgatni. Az alperes urat dr Lirmai Richard képviselte. Borsche képviselőtében ellenben nem jelent meg senki.

A elperes mint hegedűs volt alkalmazva a hannoveri színházban s ott idebajt kapott, ugy, hogy alkalmatlan lett a további szolgálatra. Mint királyi kamarajátékos — így tartotta Borsche — állami hivatalnok és így olyan nyugdíj jár neki, mint egy állami hivatalnoknak, de a hannoveri színház intendatúrája s a királyi ház miniszteriuma ennek ellenére elutasította

Nyomdába tanulónak felvétetik egy fiu Darabos-utca 7 sz.

nyugdíj-kérelmével. Az elsőbíró kimondta, hogy a hannoveri színház a királyi koronahitbizományhoz tartozik, melynek haszonélvezője öfelsége, Poroszország királya. A kamarajátékosok nem állami, hanem udvari játékosok, és a királynak, mint magánszemélynek szolgálatában állanak. De a nyugdíjszabályzat szerint az udvari hivatalnokoknak csak tíz esztendei szolgálat után jár nyugdíj, emiatt tehát el kellett utasítani a panaszt.

A másodbíró azonban megváltoztatta ezt az ítéletet s kimondta, hogy a panaszos a színház szolgálatában lett munkaképtelen, tehát jogos a követelése. Mindazonáltal szükséges, hogy még néhány tanút kihallgassanak ebben az ügyben.

Igy került az ügy az ötödik kerületi járásbíróra, amelyet a porosz bíróság megkérésre, hogy hallgassa ki Abrányi Emilt, a hannoveri királyi színház volt karmesterét, miután Abrányi nics a fővárosban, a tanú kihallgatást elnapolták.

TÁVIRATOK.

A török helyzet.

Konstantinápoly, július 27. Az örmény lapok szerint az örmény patriárchátus vezetője ismét eljárt a kultuszminisztériumban az örmények helyzete ügyében s kijelentette, hogy az örmények csalódtak az alkotmányos rezsimben és attól tartanak, hogy kivándorolnak, ami a portának kellemetlenségeket okozhat. A kultuszminiszter hűvösen fogadta a panaszokat és elégedetlenségének adott kifejezést afől, hogy megállapodást létesítettek az ökümeniai patriárchátussal és a boigár exarkátussal. Az ökümeniai patriárchátus a kultuszminisztériumhoz intézett jegyzékében panaszt emel a dumabalai kajmakám ellen, aki Dsakalica községre a lakosság ellentállása dacára román tanítót akar rákényszeríteni.

Konstantinápoly, július 27. A stambuli üzletnegyedben a tűz nem terjedt tovább és csak arra az épületre szorított, amelyben egy örmény nyomda van.

A marokkói veszély.

London, július 27. A Reuter-ügynökség diplomáciai forrásból arról értesült, hogy semmiféle új tényező nem merült fel, amely Franciaország és Németország között Marokkót illetőleg folytatott tárgyalások menetét zavarhatná. A tárgyalások területe nem bővült. A minisztereknek az angol külügyminisztériumban történt tanácskozásából nem lehet következtetni arra, hogy a brit kormány valamiféle intervenciót fontol meg, amelynek célja volna, hogy közvetlen vagy aktív részt vegyen a Németországgal folyó tanácskozásokban. Az a nyilatkozat, melyet a miniszterelnök tett, amidőn Németország agadiri akciója köztudomásra került, a Marokkóban előállott új helyzetre és a brit kormány azon szándékára vonatkozott, hogy megvédelmezze a marokkói brit érdekeket, amelyek érinthetők volnának. Nincs kétség arra nézve, hogy ha Marokkón kívül valamely megoldás található, mely Franciaországot kielégíthetné, ez a brit érdekekre nem fog károsnak bizonyulni. Teljesen helytelen az a felfogás, hogy a brit kormány korlátot kívánna vonni a tárgyalásoknak, eltekintve azon megfontolásoktól, melyek a miniszterelnök alsóházi nyilatkozatában jutottak kifejezésre.

Bernstein - Pujo-párbaj

Páris, július 27. Tegnap délután Bernstein és Maurice Pujo között, aki az örizet alatt levő Lacour helyett Bernsteint provokálta, párbaj volt. Elkeseredett küzdelem után a

nagy író Bernstein kapott egy sebet alkarján. Pujo pedig szintén az alkarján két helyen sérült meg.

A perzsa forradalom

Majna-Frankfurt, július 27. A «Frankfurter Zeitung» jelenti Teheránból: A trukmének főnöke elhagyta Mohammed Ali volt Saht.

Szerződés Kanadával.

Washington, július 27. Taft elnök aláírta a Kanadával kötött kölcsönösségi szerződést.

Richter mérnök sorsa.

Berlin, július 27. A görög rablók fogságába került Richter jénai mérnököt tudvalevőleg még mindig nem tudták kiszabadítani. A török kormány a rablók által követelt váltásdíjat nem akarta megfizetni, se a rablókat kézrekeríteni nem tudta. Minthogy a rablók legutóbb egy Elaszonában eljuttatott levélben azzal fenyegetőztek, hogy a mérnököt, ha üldöztesük abba nem hagyják, le fogják fejezni, a rablók üldözésére kiküldött török katonaságot visszahívták, az elfogott mérnök barátai pedig sürgősen gyűjtést indítottak, hogy a váltásdíjat összehozzák. A gyűjtés máris elég nagy összeget eredményezett és remélik, hogy most már elég nagy összeget ajánlottak fel a rablóknak arra, hogy a mérnököt haza engedjék fogságából.

A vincellér sztrájk vége.

Páris, július 27. Minthogy Marne- és Aube-megyékben a rend ismét helyre van állítva, a 6., 7. és 20. hadtestnek a borvidékekre kirendelt csapatai visszatértek rendes állomáshelyeikre.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, július 27.

Az árak 50 kilogramonként

buza máj.	10 95
buza okt.	8 90 — 8 96.
rozsa okt.	8 05 — 7 99.
zab május.	7 55 — 7 50.
zab okt.	7 18 — 7 11.
Tengeri aug. 1911.	
Tengeri máj. 1912.	

Értéktözsde. Osztrák hitelrészvény 657 75
Magyar hitelrészvény 832 50.

REGÉNY.

A régi jó világból.

(Folytatás.)

A fa alá érve az alak, egyiket percre megállt — aztán lehajolt és valami hosszú szerszámmal a földön elébb a havat kaparította, azután ásni kezdett, alig három lépésnyire a két szerelmestől, a fának tulsó oldalán.

A két szerelmes éieinte annyira meg volt rémülve, hogy nézni sem mertek azon hely felé, ahonnan az ásás füleikbe kopogott.

Lassanként azonban visszatért bátorságuk és szemük a mély sötétséghez hozzászokva, az alakban mindig jobban-jobban Kupecz Mihályra ismertek.

A két ifjuban megálit a vér.

Kéz a kézben ültek hegyeiken, kimeredő szemekkel — mintha egyedül csak ezekben volna élet.

Végre megszűnt az ásás.

— Itt van, csak egy marékka veszek beőle! Eiég lesz ennyi! — mormogá Kupecz magában, és két kezével beiegyült a felkapart lyuk

ba és akkor valami csörgésfőie hang hallatszék mint mikor láncot eméinek föl a földről.

— A többi hadd vesszen itt! Bár soha se is nyultam volna hozzá! — mormogá tovább és a lyukat nagy sietve ismét betőitőtte — friss havat hintett reá és sietve távozott.

A két ifju csak most kezdte érezni, hogy lélegzenek, hogy éinek.

— Hát ez mi volt? — kérdé Gergeij sutogva, — midőn a léptek végkép éienyésztek a távolban.

De Ilus nem birt neki fejeletet adni kéréseire.

Még mindig a leány karjába csimpajkodva úgy maradt ülőhelyzetében, mintha meg volna merevedve.

— És te miért nem beszélsz, Ilus? Istenem, Hát megvaÉgy igézve, vagy mi? Tán bizony kísértetes helyen vagyunk! Csak keresztet vess magadra, és legott éimulik rólad az igézet! — mondá a leány, jobb kezéveí hasonlólág keresztet vetve magára, — a balial meg Ilust rázogatta.

Egyszerre csak felugrik a leány, és karját a leány kezébőí kirántva, oda szalad azon helyhez, hóí kevés perccel elébb apja ázott.

Ott egy ideig a hóban kaparász, aztán a frissen betőitőtt lyukat felásta körmeivel.

A lyukban csörgés hallatszott.

Egy marékka kivett beőle.

Pénz volt.

Többet is vett ki aztán, mindet, ami benne volt.

Tele szedte veie kötényét.

Végre egy csomó kulcsot is szedett ki, aztán nem volt egyéb a lyukban, csak a kemény föld.

Mig a leány a pénzt kiszedte, Gergeij meléje térdelt, de egy szót sem szólt; csak mikor a leány ismét föiegyenesedett, mondá:

— Te itt aligha kincs nem voít elrejtve és édes atyád megleite!

Folytatjuk.

Schaumburg-Lippe Herceg

Beremendi

portlantcement és mézsművei

Kereskedelmi igazgatóság:

P É C S, Indóház-utca 42. szám.

Művek: **BEREMEND.**

Kitűnő minőségű és páratlanul szép színű

portlandcement és fehérmészgyártása,

valamint géppel zuzott kavics és nyers mészko előállítása.

Évi termelés: 500,000 q portlandcement, 120,000 q fehérmész. 800,000 q kavics.

Portlandcementünk kiváló minősége mindenütt a legnagyobb elismerést vívta ki. A hivatalos szabv. nyokat messze felülmuló minőségert szavatolunk.

Pontos és gyors kiszolgálás!

Cséplési idényre ajánlok:

kiváló minőségű

angol gépszijat, gépolajat, tovote-kenőcsöt, Havre és üveg olajozókat, tömitéseket, dobsint gépkenőcsöt, gummi és kendertömlőket

Sesztina Lajos

vaskereskedése

Debreczen, Piac-utca 23.

Nyílttér.

Haszonbérbe kiadó.

ABA pusztán (Szabolcsmegye Nyirbalkány község határában) fekvő

1200 kis hold

haszonbérbe kiadó 1912. január 1-től

9 évre.

Bármikor megtekinthető. Felvilágosítás ad **BAY, Szakolyban.**

Nincs föbbe tyukszem!

Használja mindenki a **Martin-féle tyukszem-tapaszt**, mely 4-5 nap alatt a legrégibb, legmakacsabb tyukaszemet, mindentéle szemölcsöt és bőrkeményedést fájdalom nélkül biztosan eltávolít. Ezen éveken át kipróbált tyukszemirtőszert kapható a feltaláló és készítő **MARTIN TAMÁS** gyógyszerésznél **Ujpest, Kosuthi- és Deák-utca Sarkán**. Egy doboz ára csak 1 korona. Vatoldi csak az a tapasz, mely a fentebb leírtaknak és pecsétje alatt jön forgalomba.

Dr. BOROVSKY-féle

Feloldatlan házi-szer

BOROLIN

gümőkóros, izom- és idegfájdalmak, köszvény, csúsz-, ischias-, gerék-, láb-szaggatások, hátsúrások és égési sebek megszüntetésére. Kitűnő fertőtlenítő szer, maga az olajréz egyben óvszer is. Kapható mindenütt.

1.20, 2.- és 2.50 koronás üvegekben. Előárnyék: Dr. Borovszky R. orvos és Borovszky K. Budapest, II. kerület, Fő-utca 76. szám.

Védjegy

Jól jár, ha
tudomásul veszi, hogy újabban utánozták
a valódi

Palma-kaucsuk-cipősarok

mindenütt ismeretes, jellegzetes dobozait. Az utánozott dobozokban természetesen csak káros anyagok vannak, melyek a lábát, ha károsodást megelőzendő, a valódi Palma-kaucsuk-cipősarok minden dobozán látható védjegyre ügyel!

Védjegy

AKI MÉG NEM KAPTA MEG AZ

50 Ft-ik időnyertesítőknek, kérje annak bérmentes beküldését.

KUNZ ÁRUHÁZ

Budapest, V. kerület, Bencz-utca 6.

Első segítséggel teljes gyógyulást elér a **Tordy-féle 3 Király tea** által. Étvágytalanság, székrekedés, emésztési zavarok, roszullét, szívalgyomor- és ebből eredő bajokban gyorsan hat. Epe, máj, vesebaj ellen, hosszabb használat után segít. Hurutos bántalmakat eloszlat. Gyógytárban csomagja 50 Ft. (10-15 használatra). Tordy-név nélkül, rosz hamisítvány. Készít: Tordy Gy. ökl. = gyógyszerész, Budapest, Üllői-ut 89. szám alatt.

Royal amerikai írógép

olcsó és jól

Kérjen szemmel Árjegyzéket Kovács A. és Tsa

Budapest, V. kerület, Nádor-utca 26. szám.

Debreczen
legrégibb

Fényképezési szaküzletében
Piac-utca 12.

Fényképezési cikkek
gyári árban
beszerezhetők.

Levélpapírok,

Üzletikönyvek,

Képeslevelezőlapok

leszállított árban kaphatók

HOROVITZ ZSIGMOND

papírüzletében

Debreczen, Piac-utca 12. sz.

(volt Stenczinger-ház.)

Izléses

nyomtatványok

bankok, hivatalok, iparosok, kereskedők, munkások részére

jutányos árban készülnek.

Papírüzleti telefon 330. Könyvnyomdai telefon 412.

Apró hirdetések.

28 krajczárért fejel férfi vagy női harisnyát **BENYÁTS EMIL** villanyerőre berendezett harisnyagyára. Debrecen, Tiszapalota.

TÉLI SZALAMIT gyári áron szállít Gáspár Test vérek hentesáru üzlete Székelyudvarhelyt.

EGERBEN emelets uriház eladó. Bővebbet Balogh őrnagynál, honvéd-kórházban Budapest. Ügynökök díjaztatnak.

Földbérlet. A Diószegi-uton a Márkus-féle szőlővel szemben 7 hold föld okt 1-től 3 évig bérbe kiadó. Cim a kiadóban.

FEJESKAPOSZTA, kelkáposzta, fejes saláta, karalábé, cukorborsó, új burgonya, zöld bab, ugorkát nagyban és kicsinyben szállít Sperlinger Csongrádról.

Kifutó fiu lapunk szerkesztőségébe felvétetik.

TOKAJI szomorodni, 1906. évi, 5 liter 10 K. Tokaji édes aszúbor 5 félliteres üveg 12 korona, bérmentve, Grittner Lajosnál, Tokajban.

Kajszinbarackot, félérett állapotban, megvételre keresek. Ar- és mennyiség-ajánlatokat kér Lázár József szőlő- és gyümölcsnagykereskedő, Nagymaros, Hontmegye.

Épületi vályog jutányosan eladó Széchenyikert 3. sz.

Egy tanuló felvétetik Félégyházi János fűszerkereskedésében. Piac- és Miklós-utca sarok.

Csizmadiamesterek csizmaszárba való papirost kiló és mázsánként olcsón beszerezhetik Horovitz Zsigmond papírtüzetében Piac-utca 12.

Utcai emeleti lakás minden modern kényelemmel augusztus elsejére kiadó. Irodának és hivatalnak is igen alkalmas. Értekezhetni Csapó-utca 10. sz. alatt, az udvarban, földszinti lakás.

Egy vasüst, ipari célra nagyon alkalmas, eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Kecskeméti elsőrendű óriásszemű spanyolmegye 3, válogatott szívcserezsnye 3 korona, postakosaranként utánvétellel szállítja Gyümölcskiviteli Társaság, Kecskeméten, Kajszinbarackra előjegyzést elfogadunk.

Egy rollós ajtó betéttel és kétszárnyú üvegajtóval eladó. Bővebbet Darabos-utca 7. sz.

Peltalálók, bármely eszmét olcsón kidolgozott szabadalmaztatásra. Ems. Petrozsény, Deák-bánya.

Elegánsan burrozott különbejáratu utcai szoba villanyvilágítással Darabos-utca 7. sz. alatt kiadó.

Vállalkozók és iparosok,

kik órabéres alkalmazottakkal dolgoztatnak, okvetlen szerezék be a most megjelent

Órabér kiszámítási tablázatot.

Kap' ató: **Tóth István**
s. mérnöknel (Veres-u. 19. sz.)
déli és esti órákban.

Linz 1909: aranyérem; legnagyobb kifizetés

R. WOLF

MAGDEBURG-BUCKAU
Képviseletje:
Boros Artur okl. gépészmérnök,
BUDAPEST, VI., Teréz-körút 29.

Járkerekes és helyhez kötött telített és szabadalmazott
**túlhevített gőzzel
működő lokomobilok**
WOLF eredeti szerkezete 10—800 lóerőig.
Az ipar és mezőgazdaság leggazdaságosabb, legtartósabb és legmegbízhatóbb üzemgépei.

Összgyártás 700 000 lóerőn felül

KRONSTEINER KÁROLY-féle viharálló mészművelésű HOMLOKZAT-FESTÉKEK.

Törvényileg védve.

50 színárnyalatban, kilogrammonként 24 fillértől feljebb. Évtizedek óta kitűnően beváltan és minden utánzatot felülmúlnak. — Egyedüli célszerű festőanyag már **festve volt homlokzatok részére.**

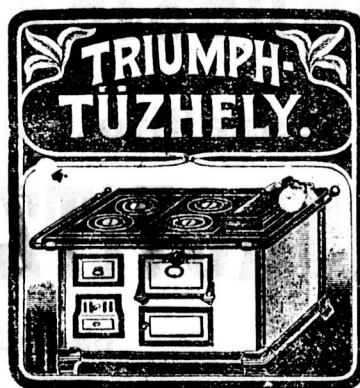
MAIL-HOMLOKZATFESTÉKEK nem kopnak, moshatók, egy mázolásra fed, nem kell alapozás, email kemény, csak hideg vízzel keverve használatra kész. Antiszeptikus, mérregmentes. Ideális mázolás belső helyiségek, még nem festett homlokzatok, faépítmények, mint kamrák, pavillonok, kerítések, stb. részére. Kapható minden színárnyalatban, egy négyzetméter költsége **5 fillér.** Mintakönyv és prospektus ingyen és bérmentve. **CARL KRONSTEINER, Wien, III. Hauptstrasse No 120.** — Raktár minden nagy városban.

Eltünteti a szeplőt,

májfoltot, arcbőrráncosodást, bármiféle kiütéseket és hajhulást okozó gombásodást a

CSORBA-féle **ORGONA-CRÉM** ára 1 kor.
ORGONA-POUDER „ 1 kor.
ORGONA-SZAPPAN „ 1 kor.
ORGONA-HAJVIZ „ 1-20 kor.
ORGONA-HAJMOSÓPOR 60 fill.

Ezen készítmények ártalmas anyagokat nem tartalmaznak. Kapható minden gyógyszertárban és az egyedüli készítőnél CSORBA JÁNOS gyógyszertárban KECSKEMÉTEN.

Áldás — minden konyhában.

TRIUMPH takaréktűzhelygyártó

GOLDSCHMIDT S. és FIA

W E L S (Felső-Ausztria).

ÁRJEGYZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

Megnyílt a Széchenyi Mulató

(Petőfi-tér, a vasuti állomással szemben)

12 szenzációs szám

a Fővárosi Orfeumok előkelőbb tagjai felleptével